

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบัน "ปัญหาเยาวชน" เป็นปัญหาที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจาก เด็กและเยาวชนจะต้องเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต เด็กและเยาวชนจึงนับได้ว่าเป็นทรัพยากรอันสำคัญ เพราะเป็นผู้รับใช้สังคม และเป็นผู้นำชาติบ้านเมืองไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในอนาคต

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า เด็กและเยาวชนคือกำลังสำคัญของชาติ แต่จะมีใครเห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริงบ้าง นอกจากคำขวัญที่ไพเราะเนื่องในวันเด็ก

เด็กในฐานะของผู้ที่จะต้องแบกรับภาระอันยิ่งใหญ่ในอนาคตจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการส่งเสริมให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี นอกจากการได้รับความรู้ที่ดีแล้ว คุณธรรมจริยธรรมก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงและปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก อันจะเป็นรากฐานที่จะช่วยให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ มีจริยธรรมสูง เช่น ความซื่อสัตย์ ยุติธรรม รับผิดชอบ มีระเบียบวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตาการุณา เป็นต้น

Gesell นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียง กล่าวว่า "ทารกไม่ได้เกิดมาพร้อมทั้งมีจริยธรรมติดตัวมา แต่ทารกจะต้องมาเรียนรู้ภายหลังเกิดว่า สิ่งใดผิด ถูก ดี เลว ควรประพฤติ หรือไม่ควรประพฤติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กจะรับจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่"¹

¹พยอม อิงคณานัฐัน, จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2522), หน้า 38.

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารากฐานของการเกิดจริยธรรมจะเริ่มก่อตัวขึ้นในทารกตั้งแต่แรกเกิด โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและบุคคลอื่น ๆ ที่ละน้อย ๆ ตามสภาพของประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่โคเผชิญ

วัยเด็กจะมองเห็นความแตกต่างของสิ่งมีชีวิต ผิด ถูก โดยการเรียนรู้จากบุคคลและสิ่งแวดล้อม และวัยเด็กเล็กเป็นวัยแห่งการเตรียมตัวเพื่อเป็นสมาชิกในสังคมใหญ่ ดังนั้นในช่วงแรกของชีวิต เด็กจะได้รับการปลูกฝังจริยธรรมมากกว่าช่วงอื่น ๆ ซึ่งโคลเบอร์ก (Kohlberg) เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมจะมีเป็นลำดับขั้น เช่นเดียวกับพัฒนาการด้านอื่น ๆ ซึ่งจะเกิดตามธรรมชาติในวัยทารกและคอกัย ๆ พัฒนาขึ้นไปเป็นลำดับ และสอดคล้องกับความคิดของเพียเจท์ (Piaget) ที่ว่า พัฒนาการทางสติปัญญาและศีลธรรม เป็นการแผ่ขยายออกมาจากสิ่งที่มีอยู่ คือ เด็กแรกเกิดมีสติปัญญาและมีศีลธรรมอยู่บ้างแล้ว เมื่อมีประสบการณ์ต่าง ๆ การพัฒนาการทางสติปัญญาและศีลธรรมก็จะแผ่ขยายมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเพียเจท์ เน้นว่า ทั้งด้านพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางศีลธรรมของเด็ก

นักทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมหลายคนเชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมจะเกิดขึ้นในช่วง 10 ปีแรกของชีวิตมนุษย์ และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะฝังรากลึกยากแก่การเปลี่ยนแปลงไม่ว่าวันเวลาจะผ่านไปนานเพียงใดก็ตาม แม้ว่านักทฤษฎีบางคนจะยอมรับว่าการผันแปรของสังคมอาจมีผลให้บุคคลเปลี่ยนแปลงจริยธรรมในวัยผู้ใหญ่ได้ แต่ก็ไม่เป็นนักทฤษฎีผู้ใดที่จะปฏิเสธได้ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวัยทารกและวัยเด็กเล็กนั้นมีผลกระทบต่อบุคคลโคอย่างรุนแรงกว่าที่ยังจำเริญอยู่คงทนถาวรกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงวัยหลัง ๆ

จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยปริยายว่า การปลูกฝังจริยธรรมควรจะเริ่มตั้งแต่วัยทารกและวัยเด็ก เพื่อเป็นการเตรียมตัวเด็กให้เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม เด็กในช่วงวัยดังกล่าว ควรจะได้รับการปลูกฝังด้านจริยธรรมมากกว่าในช่วงอื่น ๆ ของชีวิต กลุ่มบุคคลที่รับฝึกรับชมในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กมากที่สุด คือสมาชิกในครอบครัวของเด็ก โดยเฉพาะบิดา มารดา ซึ่งมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของตน บุคคลอื่น ๆ ในครอบครัว ตลอดจนในโรงเรียนอนุบาล ต่อไปจนถึงในโรงเรียนประถมศึกษา และมีชมศึกษาอันเป็นสถานศึกษาขั้นสูงขึ้นไป

ดังนั้นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาจึงควรตระหนักถึงหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การปลูกฝังความรู้ความศรัทธาในจริยธรรมให้แก่เด็ก ทั้งนี้เพราะนักการศึกษาเป็นจำนวนมาก ยอมรับว่า การศึกษาในปัจจุบันมุ่งสร้างคนให้มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความคิด ทักษะคติ ให้ รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน¹ และอาจกล่าวได้ว่า ส่วนหนึ่งของความรู้ความเข้าใจที่คนเรานำมาใช้แก้ปัญหาและเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้นนั้นคือ ความรู้ ความเข้าใจในจริยธรรม

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาจริยธรรมในเด็กก่อนวัยเรียน ที่มีอายุระหว่าง 4 ถึง 6 ปี อันเป็นวัยที่เริ่มมีพัฒนาการทางจริยธรรมเบื้องต้น ซึ่งเหมาะแก่การปลูกฝัง และส่งเสริมให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้นเพื่อจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบความพร้อมด้านจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามวัยของเด็กก่อนวัยเรียน
2. เพื่อศึกษาแนวความคิดด้านจริยธรรมของเด็กช่วงอายุ 4 ถึง 6 ปี
3. เพื่อศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กไทย ในช่วงระดับอายุและเพศที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนอนุบาล อายุ 4 ถึง 6 ปี

¹ลีปพนธ์ เกตุทัต, การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม, (พระนคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชย์, 2518), หน้า 14.

ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสุ่มตัวอย่างนักเรียนแบบธรรมดา รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 120 คน แบ่งตามเพศและอายุได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

อายุ 4 ปี ถึง 4 ปี 11 เดือน	ชาย 20 คน	หญิง 20 คน
อายุ 5 ปี ถึง 5 ปี 11 เดือน	ชาย 20 คน	หญิง 20 คน
อายุ 6 ปี ถึง 6 ปี 11 เดือน	ชาย 20 คน	หญิง 20 คน
	รวม ชาย 60 คน	หญิง 60 คน

2. ความพร้อมทางจริยธรรมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา
งานจริยธรรม และแบ่งเป็น 8 หัวข้อ ดังนี้

1. ความมีระเบียบวินัยและรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น
2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตา และมีน้ำใจ
3. ความซื่อสัตย์และยุติธรรม
4. ความเสียสละและบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
5. ความกตัญญูกตเวทิต
6. ความสามัคคีและให้ความร่วมมือ
7. ความขยัน เอาใจใส่และรับผิดชอบ
8. ความสามารถในการควบคุมตนเอง

คำจำกัดความ

1. ความพร้อมทางจริยธรรม หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจและประพฤติปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ อันส่งผลให้เห็นถึงความคิดและการใช้เหตุผลที่เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ในอนาคตตามแนวของขอบเขตที่กำหนดไว้ทั้ง 8 ประการ ความสามารถเหล่านี้จะทราบได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก โดยการเลือกตอบตัวเลือก 3 ตัวเลือก ในแบบทดสอบความพร้อมทางจริยธรรมในเด็กก่อนวัยเรียน

2. เด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง เด็กที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้จะกระทำกับเด็กอายุ 4 ปี ถึง 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การทดสอบเป็นรายบุคคลของเด็กอายุ 4 ปี ก็กับการทดสอบเป็นกลุ่มของเด็กอายุ 5 ปี และ 6 ปี ไม่มีความแตกต่างกัน
2. เด็กที่มีความพร้อมทางจริยธรรมสูงจะมีคะแนนจากแบบทดสอบความพร้อมทางจริยธรรมในเด็กก่อนวัยเรียนสูง และเด็กที่มีความพร้อมทางจริยธรรมต่ำ จะมีคะแนนจากแบบทดสอบความพร้อมทางจริยธรรมในเด็กก่อนวัยเรียนต่ำ
3. การอบรมทางด้านจริยธรรมทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ถือว่าไม่มีผลต่อคะแนนของการสอบครั้งนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย

1. ได้แบบทดสอบความพร้อมทางจริยธรรมที่มีคุณภาพสำหรับ เด็กก่อนวัยเรียน
2. เป็นแนวทางในการปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมให้กับเด็กได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับวัย
3. เป็นแนวทางช่วยให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ใช้เป็นหลักในการปลูกฝัง และส่งเสริมจริยธรรมให้กับเด็ก และฝึกอบรมให้เด็กมีจริยธรรมที่ถูกต้องและดีงาม
4. เป็นเครื่องมือช่วยสำรวจ จำแนกนักเรียนตามระดับความพร้อมทางอารมณ์ และสังคม
5. เป็นแนวทางสำหรับครูในการพิจารณาสร้างเกณฑ์การฝึกและส่งเสริมความพร้อมด้านจริยธรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน